

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIX, broj 48

28. studenoga 2019.

cijena 200 Ft

Škabelin na budimpeštanskom sajmu

10. stranica

FOTO: KRISTINA GOHER

25 godina samoupravljanja

4. – 5. stranica

U Harkanju

7. stranica

Za žrtve Vukovara

11. stranica

Komentar

Vrijeme došašća – nada, iščekivanje, mir, radost i veselje

Bliži se vrijeme došašća, u nedjelju, 1. prosinca, palimo prvu od četiri svijeće na adventskom vijencu. Riječ advent dolazi od latinskoga adventus, a znači dolazak. Dio je to liturgijske godine koji se sastoji od četiriju nedjelja neposredno uoči blagdana Božića, na spomen četiriju tisućljeća koliko je, po Bibliji, prošlo od stvaranja svijeta do dolaska Kristova.

Svaka svijeća nosi posebnu poruku. Tako prva svijeća – postilica ili prorokova svijeća simbolizira nadu i iščekivanje, druga – pomirilica ili betlehemska označava mir, treća – pastirska slavi radost i veselje, a četvrta – svijeća je anđela koja donosi ljubav. Takva priprava za Božić javlja se na istoku u četvrtom stoljeću, a na zapadu je ustaljena od VII. st. Prva nedjelja došašća ujedno je i početak nove crkvene, liturgijske godine.

U prvome dijelu došašća, do 16. prosinca, vjernici se pripremaju za slavni Kristov dolazak, za sudnji dan, a u drugom se dijelu, od 17. do 24. prosinca, pripremaju za Kristov rođendan, za dan kada je Sin Božji postao čovjekom.

Vrijeme je došašća priprava za Božić, a u došašću se svakog jutra služe do danas omiljene rane mise, zornice koje imaju pokorničko značenje jer se ustaje rano da se stigne u crkvu. Nažalost, zbog drukčijih radnih obveza, danas već nisu toliko posjećene, ali su očuvale svoj posebni, radosni ugođaj. Tu su i duhovne pripreme ili duhovne vježbe koje se organiziraju primjerice u Santovu, ali i u nekim drugim naseljima. Unazad više desetljeća one se do danas održavaju posebno za hrvatsku i mađarsku zajednicu. Tako se za trodnevnicu svake godine pozivaju svećenici iz drugih župa u Mađarskoj, ili pak iz Hrvatske ili Vojvodine, kako bi one bile održane na materinskom jeziku. To je i prilika za prigodnu propovijed, ali i za svetu ispovijed na materinskome, hrvatskom jeziku. Tako će biti i ove godine u prvome tjednu došašća, od 2. do 4. prosinca.

Dodajmo na kraju da su posljednjih godina, pa i desetljeća sve češće i javne adventske svečanosti u naseljima, a u njih su uključene i hrvatske samouprave, udruge. Uz javno paljenje svijeća na adventskom vijencu te su svečanosti najčešće uljepšane prigodnim mislima, tradicijskim adventskim pjesmama, pastirskom igrom, igrokazima, ali i pučkim kulinarskim specijalitetima.

S. B.

Glasnikov tjedan

Ovih smo mjeseci čuli kako slavimo više okruglih obljetnica, pa su me neki zapitkali je li to sada zaista devetnaesti ili dvadeseti jubilar. Dan, dvadeset i četvrta ili dvadeset i peta godina djelovanja. Kako se

uzme! Te razmišljajući o tome za Tebe, poštovani čitatelju, pišem donje retke.

Hrvati u Mađarskoj, kao i ostalih zakonom priznatih trinaest nacionalnosti (jedna se od njih tada nazivala etničkom manjinom) na svoj samoupravni put, put takozvanoga političkog predstavništva u tijelima vlasti na mjesnoj i državnoj razini zakoračili su utemeljenjem mjesnih odnosno državnih samouprava 1995. godine. Te je godine utemeljena

na skupu svih izabраниh elektora, a njega su činili svi izabrani zastupnici mjesnih hrvatskih samouprava, tadašnja Zemaljska samouprava Hrvata u Mađarskoj. Godina 1994. bila je godina izbora pa i prvih narodnosnih izbora nakon demokratskih promjena u Mađarskoj 1989. godine. Izbori 11. prosinca 1994. godine održani su za zastupnike mjesnih samouprava i načelnike, ali prvi put tada i za zastupnike mjesnih samouprava trinaest nacionalnosti, i to temeljenim na Zakonu o etničkim i nacionalnim manjinama iz 1993. godine. Tada su prvi put birani hrvatski manjinski predstavnici u mjesne hrvatske samouprave (utemeljeno ih je 51), a za njih su mogli glasovati svi mađarski državljani u danom naselju s pravom glasa. Podatci su „svakojaki“, ali je izabrano 270 (271) hrvatskih zastupnika u tada utemeljenim mjesnim hr-

vatskim samoupravama. Njih je državno izborno povjerenstvo sazvalo 1. travnja 1995. godine u vijećnicu Nove gradske kuće u Budimpešti na zemaljski skup hrvatskih elektora kako bi među sobom birali zastupnike buduće državne samouprave. Pribivalo mu je 234 osobe, glasovalo njih 231, broj valjanih glasova 231, a ukupno glasova 10 349. Izabrano je 50 (bio je to tada zakonom određeni mogući broj zastupnika) među njima, između više kandidata, tajnim glasanjem. Oni su primili vjerodajnice 8. travnja. Zasjele su 29. travnja 1995. godine, održali prvu sjednicu, izabrali ustrojstvo Državne samouprave,

predsjednika i tri dopredsjednika. I tako je počelo samoupravljanje na državnoj razini Hrvata u Mađarskoj.

Dana 11. studenoga 2000. godine priređena je proslava pod nazivom Deset godina Hrvata u demokratskoj Mađarskoj. Održana je kao povod prisjećanju na osnivanje Sa-

veza Hrvata u Mađarskoj. Zaključeno je da će se od sljedeće godine svake druge nedjelje mjeseca studenoga obilježavati Dan Hrvata u Mađarskoj, u zajedničkoj organizaciji Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj. Događaj se zbio u istoj prostoriji u Sambotelu gdje je i osnovan Savez Hrvata u Mađarskoj. Skup su pozdravili mađarski državni dužnosnici, a dodijeljena su i HDS-ova i SHM-ova odlikovanja članovima hrvatske zajednice. Tadašnji je HDS-ov predsjednik tom prilikom podsjetio na ciljeve izabranog tijela Hrvata u Mađarskoj zacrtane 1990. godine na „vraćanje društvene uloge hrvatskomu jeziku, koja je između 1945. i 1990. bila izgubljena, i naglasio da je „možda najvažniji HDS-ov cilj izgradnja i učvršćivanje kulturne autonomije“.

Branka Pavić Blažetin

„Te razmišljajući
o tome za Tebe,
poštovani čitatelju,
pišem donje retke.“

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

HRVATSKI glasnik

**VELEPOSLANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE
U MAĐARSKOJ**

Munkácsy M. u 15. Tel: (36 1) 354 13 15
1063 Budapest Fax: (36 1) 354 13 19
e-mail: vrhbp@mvep.hr

Klasa: 013-03/19-01/1
Ur.broj: 521-HUN-01-19-4
Budimpešta, 22. studenoga 2019.

OBAVIJEST BIRAČIMA

Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 14. studenoga 2019. godine **o raspisivanju izbora za Predsjednika Republike Hrvatske**, koja je stupila na snagu danom objave u „Narodnim novinama“, broj 112/19 od 21. studenoga 2019. godine, za dan održavanja izbora određena određena je

nedjelja, 22. prosinca 2019. godine.

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Mađarskoj ovime poziva sve državljane Republike Hrvatske koji borave ili će se na dan izbora zateći u području Mađarske, da glasuju na izborima za Predsjednika Republike Hrvatske koji će se održati u

**VELEPOSLANSTVU REPUBLIKE HRVATSKE U MAĐARSKOJ
Munkácsy Mihály u. 15., 1063 Budapest**

**i
GENERALNOM KONZULATU REPUBLIKE HRVATSKE
U MAĐARSKOJ, PEČUH
Ifjúság utja 11., 7624 Pécs**

u nedjelju, 22. prosinca 2019. od 7:00 do 19:00 sati

S obzirom na mogućnost održavanja drugog kruga glasovanja, pozivaju se birači da se, prilikom podnošenja zahtjeva za privremeni upis izvan mjesta prebivališta, **prethodnu registraciju, aktivnu registraciju i izdavanje potvrde za glasovanje izvan mjesta prebivališta za prvi krug glasovanja, izjasne i za drugi krug glasovanja.**

Birači, u slučaju održavanja drugog kruga glasovanja, odmah po određivanju datuma drugog kruga glasovanja, a najkasnije do 10 dana prije dana održavanja drugog kruga glasovanja, mogu podnijeti novi zahtjev za privremeni upis izvan mjesta prebivališta, prethodnu registraciju, aktivnu registraciju i izdavanje potvrde za glasovanje izvan mjesta prebivališta te mogu izmijeniti ranije podneseni zahtjev ili odustati od njega.

I. BIRAČI KOJI IMAJU PREBIVALIŠTE U REPUBLICI HRVATSKOJ i posjeduju važeću osobnu iskaznicu, a žele glasovati u Mađarskoj zatražit će:

PRETHODNU REGISTRACIJU. Zahtjev za prethodnu registraciju podnosi se popunjavanjem obrasca za prethodnu registraciju

II. BIRAČI KOJI NEMAJU PREBIVALIŠTE U REPUBLICI HRVATSKOJ

moraju se AKTIVNO REGISTRIRATI kako slijedi:

1. Birači kojima je izdana **osobna iskaznica s podatkom o prebivalištu izvan Republike Hrvatske ne moraju se aktivno registrirati već će, po službenoj dužnosti, biti aktivno registrirani za državu ili konzularno područje prema adresi prebivališta upisanoj u osobnoj iskaznici.**

Birači koji će se na dan izbora nalaziti na području druge diplomatske misije ili konzularnog ureda u inozemstvu ili u RH ili imaju prijavljeno prebivalište na adresi različitoj od navedene u osobnoj iskaznici s inozemnom adresom, **moraju podnijeti zahtjev za promjenu mjesta aktivne registracije.**

2. **Birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj i nemaju osobnu iskaznicu s podatkom o prebivalištu izvan Republike Hrvatske, a kako bi mogli glasovati u Mađarskoj ili u Republici Hrvatskoj, moraju podnijeti zahtjev za aktivnu registraciju.**

Zahtjevi za prethodnu ili aktivnu registraciju podnose se popunjavanjem obrasca za prethodnu ili aktivnu registraciju, osobno u prostorijama Veleposlanstva ili Generalnog konzulata, odnosno putem elektroničke pošte na adresu: vrhbp@mvep.hr ili gkrh.pecuh@mvep.hr **Zahtjev je valjan ako je vlastoručno potpisan i ako se priloži važeća identifikacijska isprava RH.**

Napomena: Birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a nisu aktivno registrirani, mogu na dan održavanja izbora ostvariti svoje pravo glasovanja potvrdom koju izdaje Veleposlanstvo ili Generalni konzulat.

e-Građani

Birači koji imaju vjerodajnice i pristup Sustavu e-Građani mogu podnijeti zahtjev za privremeni upis, prethodnu registraciju i aktivnu registraciju putem Sustava e-Građani.

ROK ZA PODNOŠENJE ZAHTEVA za prethodnu ili aktivnu registraciju istječe

u srijedu, 11. prosinca 2019. godine.

dr.sc. Mladen Andrić
veleposlanik

Konferencija „25 godina samoupravljanja hrvatske zajednice u Mađarskoj“

U uredskim prostorijama Hrvatske državne samouprave 30. rujna 2019. održana je svečana skupština i konferencija „25 godina samoupravljanja hrvatske zajednice u Mađarskoj“, koja je okupila nekoliko bivših i sadašnjeg saziva HDS-ove Skupštine. Izlagači su bili njezini bivši predsjednici Mijo Karagić i Mišo Hepp, koji je tijekom jednog mandata bio i glasnogovornikom hrvatske manjine u Mađarskom parlamentu, te glasnogovornik hrvatske manjine u Mađarskom parlamentu Jozo Solga. Na priredbi su među inima pribivali i veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić i savjetnica Maja Rosenzweig Bajić.

Jozo Solga, Ivan Gugan, Angela Šokac Marković, Mijo Karagić i Mišo Hepp

Pozdravljajući nazočne, predsjednik Ivan Gugan istaknuo je da je konferencija organizirana kako bi se prisjetilo 25 godina samoupravljanja i nekih važnih događaja za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj. Godinu 1990. dr. Mijo Karagić označio je prekretnicom u povijesti Hrvata u Mađarskoj, jer te su se godine Hrvati osamostalili i krenuli putem samoorganiziranja i 1994. nastavili k samoupravnom sustavu. Temelji su toga bile onomad osnovane civilne organizacije. Manjine u Mađarskoj nakon društvenog porotka osnovale su svoje samouprave, i utemeljile svoje ustanove. Zakonom o pravima nacionalnih i etničkih manjina provedena je potpuna centralizacija u 'korist manjinskih državnih samouprava'. Istaknuo je da su subetničke skupine Hrvata u Mađarskoj uvijek imale razvijenu svijest, i to se pokazalo u očuvanju mjesnoga jezika, kulture i običaja te samobitnosti. Smatra da je od prividne zajednice tada postala funkcionalna zajednica ako će se osnažiti i poštivati hrvatske subetničke zajednice. Također je važan događaj u životu Hrvata u Mađarskoj kada je Mađarski parlament Ustav dopunio sa člankom da se omogućuje manjinama utemeljenje mjesnih i državnih samouprava. Godine 1994. na elektorskom skupu, u skladu sa službenim rezultatima Državnog izbornog povjerenstva, Hrvati u Mađarskoj birali su 50 zastupnika u Hrvatsku zemaljsku samoupravu. Iduće godine na osnivačkoj sjednici prihvaćen je model za izgradnju kulturne autonomije Hrvata u Mađarskoj, u kojem se jasno iscertava usredotočenje na hrvatsko školstvo, kulturu, na izgradnju političkog jedinstva Hrvata u Mađarskoj, i institucionaliziranu suradnju s

Republikom Hrvatskom. U skladu sa Zakonom o pravima nacionalnih i etničkih manjina u Mađarskoj, manjinskim su državnim samoupravama, kao osnovni kapital, dodijeljene MOL-ove dionice, Hrvati, Nijemci i Slovaci dobili su po 30 milijuna forinta. O drugom razdoblju, od 1998. do 2002. godine, na manjinskim su izborima Hrvati utemeljili 74 mjesne samouprave. U to se vrijeme govorilo o tzv. etnobiznisu, što je mnogo štete nanosilo manjinama, jer su mandat stekli i oni koji nisu pripadnici dane manjine. U tom razdoblju glavna je pozornost na izgradnji kulturne autonomije, od manjina Hrvati su prvi koji su preuzeli ustanovu, santovačku Osnovnu školu i učenički dom, također i utemeljili svoju nakladničku kuću Croaticu. Prije parlamentarnih izbora Hrvati, zajedno s Nijemcima i Slovcima, osnovali su Narodnosni forum, poradi zajedničkog istupa na narečenim izborima. Za predsjednika je izabran Lőrinc

Kerner, a za zamjenika Jože Takač. Premda Forum nije postigao svoj cilj, taj korak dr. Karagić smatra važnim jer se pokazala volja manjina za zajedničko političko istupanje i političke suradnje. U trećem razdoblju, od 2002. do 2006. godine, samoupravnog sustava Hrvati su osnovali 115 samouprava. Važan je događaj da je Mađarska 1. svibnja 2004. postala državom članicom Europske unije, te su godine započeli pregovori i o članstvu Republike Hrvatske. U ovome samoupravnom ciklusu HDS predlaže matičnoj domovini institucionaliziranje odnosa s urođenim (autohtonim) Hrvatima, osnivanje zasebnog ureda koji bi djelovao u okvirima hrvatske vlade ili Hrvatskoga sabora. U Hrvatskom saboru bio je to prijedlog zastupnika Ive Škrabala, što je Sabor i prihvatio. Izvješće o tome razdoblju sadrži da jedna od glavnih smjernica bilo je političko jedinstvo Hrvata u Mađarskoj, kao mogućnost unapređenja školskoga sustava navodi se osnivanje školskih središta po regijama, primjerice u Serdahelu, Koljnofu, Petrovome Selu i Martincima. Istodobno pokreće se dvojezična nastava u Martincima i Petrovom Selu. Povijesni je događaj preuzimanje santovačke Osnovne škole i učeničkog doma. Bio je to prvi korak kada je jedna manjina u Mađarskoj preuzela odgojno-obrazovnu ustanovu. Za vrijeme trećega samoupravnog sustava HDS i Vlada Republike Hrvatske sklope ugovor o ustupanju nekretnine na korištenje u Vlašićima, na otoku Pagu. U to se vrijeme bilježi i veći broj političkih susreta HDS-ova vodstva i visokih dužnosnika Republike Hrvatske. Dr. Karagić smatra da su u prva tri samoupravna mandata položeni čvrsti temelji na kojima su slje-

deći sazivi mogli planirati i određivati svoje najbitnije ciljeve radi unapređenja svih Hrvata u Mađarskoj. Nadovežući se na izlaganje dr. Mije Karagića, bivši predsjednik, i glasnogovornik Mišo Hepp naglasio je da najvažnijim ostvarajem smatra kulturnu autonomiju s institucionalnim zaleđem, jer bez toga nema opstanaka Hrvata u Mađarskoj. To su onomad, uz Hrvate, uočili i Slovaci, Rumunji, Nijemci i Srbi. Kako reče g. Hepp, za vrijeme njegova predsjedanja nastavljeni su tim putem, ali naglasak je bio i na vlasništvu, jer je mnogo lakše dobiti novčanih sredstava ako je Samouprava i vlasnik ustanove ili nekretnine. Nakon svečane predaje na uporabu prisičkog Muzeja sakralne umjetnosti, započeli su pregovori s Gradom Pečuhom o preuzimanju Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae, koji su uspješno okončani, jer je i zgrada u HDS-ovu vlasništvu. Nažalost, pojedini pečuški Hrvati protivili su se preuzimanju Kluba. Tijekom izgradnje kulturne autonomije smatra važnim preuzimanje santovačke Osnovne škole, što se može zahvaliti i pokojnomu Stipanu Blažetinu koji je prepoznao važnost toga koraka. Prisjetio se čestih susreta s gradonačelnikom grada Sambotela, na kojim pregovorima bio je nazočan i Gabor Györfvéri, ravnatelj pečuške Hrvatske škole Miroslava Krlježe, jer na osnovi tzv. santovačkog modela preuzete su u HDS-ovu nadležnost ili su novoosnovane hrvatske škole: pečuški Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom Miroslava Krlježe i sambotelski hrvatski vrtić i osnovna škola Mate Meršića

Dio nazočnih

Miloradića. No uz ove ustanove školska su središta još (ne u HDS-ovoj nadležnosti) budimpeštanski Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i đачki dom, koljnofska Hrvatska škola i čuvarnica Mihovila Nakovića. Smatra da treba ojačati školski sustav Hrvata u Mađarskoj, ali nažalost sustavno opada broj djece, što je možda najosjetljivije u školama po naseljima. Kao veći problem naveo je da se po kućama sve manje govori hrvatski, i djeca ne dolaze u školu s predznanjem hrvatskoga jezika. Pohvalno je govorio i tome da Hrvati u Mađarskoj imaju i svoje dvije tvrtke, Croatia i Zavičaj. Croatia je ostvarila hvalevrijedne prihode, a također i Zavičaj ima zavidan broj noćenja. Kao uspjeh na političkom polju označio je osnivanje Saveza državnih narodnosnih samouprava i Narodnosni odbor pri Mađarskom parlamentu. Pomoću tih ustanova narodnosti u Mađarskoj jasnije su izrazili svoje stavove i mišljenja nadležnim ministarstvima. Kao primjer naveo je Zakon o pravima narodnosti i Izborni zakon. Ponosan je što je izabran prvim predsjednikom narečenoga Saveza, a također što je bio prvi glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj. Na samim počecima nije se ni znalo 'kako će funkcionirati' ova institucija. Ali je vrijeme dokazalo svoje i može se smatrati uspjehom da se izborilo za povećanje okvirnih iznosa natječaja i ine sadržaje. Istina, istaknuo je Hepp, još nije punopravno za-

stupstvo. Glede matične domovine Hrvatske smatra da u Hrvatskoj još uvijek nedovoljno znaju o Hrvatima u Mađarskoj. Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Mađarskoj i Generalni konzulat idu k tome u pomoć, ali 'rezultati još nisu zadovoljavajući'. Glasnogovornik hrvatske manjine u Mađarskom parlamentu Jozo Solga govorio je o zakonskim okvirima samoupravnog sustava i o tome u kojoj se mjeri Hrvati koriste svojim zakonski zadanim pravima. Najvišim stupnjem autonomije smatra ako narodnosti imaju područnu autonomiju, potom političku i kulturnu. U zakonu su ona i navedena, ali, kako reče glasnogovornik Solga, to je zato da ih susjedne zemlje primijene. Godine 2010. i danas vladajuća stranka nakon parlamentarnih izbora u Mađarskom parlamentu imala je dvotrećinsku većinu. U to su se vrijeme mijenjali zakoni, i Ustav ili Temeljni zakon Mađarske. Budući da je u to vrijeme već radio Savez državnih narodnosnih samouprava, koji se smatrao pregovaračkim partnerom vlade, njegovi su prijedlozi u vezi s izmjenama i dopunama pojedinih zakona '90-postotno odbijeni'. Bilo koja vlada da je bila, nijedna nije prihvatila da manjine u Mađarskoj imaju punopravnoga parlamentarnog zastupnika. U Ustavu, u Temeljnom zakonu navodi se da narodnosti imaju pravo birati svojega glasnogovornika. Smatra da hrvatska zajednica u Mađarskoj u posljednjih 25 godina nije uspjela probuditi nacionalnu svijest i postići ono što je njemačka narodnost uspjela. Premda hrvatska zajednica brojčano potvrđuje mogućnost, ali su joj važnija osobna pitanja, i smatra važnijim glasovati na parlamentarne stranke. Pri početku narodnosnog samoupravnog sustava nisu se znali ni okviri djelovanja ni financije. Nažalost, u pojedinim selima mjesna samouprava još uvijek nije partner Hrvatskoj samoupravi. Smatra da politička autonomija nije ojačala. Vijećnici mjesnih hrvatskih samouprava, ali ni pojedinci ne koriste se zakonski osiguranim pravima te zadaća je sljedećih godina ojačati ovu autonomiju. Među jednim od dostignuća smatra izravan izbor mjesnih, županijskih i državnih samouprava. Kada je prihvaćeno da pripadnici narodnosti trebaju se upisati u birački popis dane manjine, tada se zatražilo da se i većinski narod upisuje u birački popis, ali taj prijedlog nadležni nisu prihvatili. Godine 2014. započela je kampanja za upis u hrvatski birački popis, i od tada, kako reče Solga, naglo raste broj registriranih, ove je godine već iznad deset tisuća. Smatra važnim da se do sljedećih parlamentarnih izbora poveća broj upisanih u hrvatski birački popis za parlamentarne izbore, i neka se postigne broj za punopravno zastupstvo. Jednako tako važan je popis pučanstva jer broj pripadnika dane zajednice smatra se temeljem raspisivanja narodnosnih izbora. Premda su manjine izrazile svoje negodovanje glede toga, i u daljnjem osnovna će biti narečeni podatci. „Za ovih 25 godina imamo i samostalnu Hrvatsku, na čiju potporu, ne novčanu, i nadalje računamo. Jači smo ako iza sebe znamo i svoju matičnu domovinu. Ove godine zasjeda i Međuvladin mješoviti odbor, i nadamo se da ono što bude među preporukama za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj, da će se i ostvariti“, reče na kraju glasnogovornik Jozo Solga. Predsjednik Ivan Guban zahvalio je govornicima te je dodao da od samih početaka samoupravljanja hrvatske zajednice važna je bila izgradnja kulturne autonomije i institucionalno zaleđe, te se nastavilo tim putem. Predsjednik Guban naveo je HDS-ova kulturna središta, u Serdahelu, Martincima i Baji, kao novu prosvjetnu ustanovu Hrvatski školski centar u Sambotelu te Hrvatski metodički i prosvjetni centar. Dodao je da nakon višemjesečnih pregovora HDS je preuzeo i Hrvatsko kazalište Pečuh.

Kristina Goher

Dvadeset pet godina suradnje bačkih Hrvata s prijateljskim naseljima u Hrvatskoj

Upućen poziv novoj čavoljskoj načelnici da posjeti Čačince

Stipan Mandić, do njega zdesna nova čavoljska načelnica Anita Csala

Nakon demokratskih promjena u Mađarskoj i osamostaljenja Republike Hrvatske, započela je sustavnija suradnja bačkih Hrvata, odnosno bačkih naselja s prijateljskim naseljima u Hrvatskoj.

Podsjetimo da je na poticaj Bunjevačkog „Divan kluba“ i tadašnjega predsjednika Marka Markulina 1994. godine uspostavljena prijateljska suradnja grada Aljmaša i Općine Bizovac, a 1996. godine santovačke Hrvatske samouprave i Općine Petrijevci. Međudobno je došlo i do povezivanja drugih naselja, Baje i Labina, poslije i Biograda na Moru, Bačina i Bačine u Općini Ploče, Kačmara i Velike, te Dušnoka i Vođinaca. Među posljednjima, prije šest godina uspostavljena je i suradnja čavoljske Hrvatske samouprave s Općinom Čačinci, a u tijeku je povezivanje Baje i Požege.

Za nedavnog boravka u Čavolju, prigodom svečanosti u povodu proslavljanja 80. rođendana dugogodišnjega društvenog i kulturnog djelatnika, donedavnog predsjednika čavoljske Hrvatske samouprave Stipana Mandića, došlo je i do novog susreta predstavnika dvaju prijateljskih naselja. Tom je prigodom upriličen i susret novoizabrane čavoljske načelnice Anite Csala te načelnika Općine Čačinci Mirka Mališa koji joj je uputio poziv za posjet Čačincima.

Načelnik Općine Čačinci Mirko Mališ

Stipan Mandić

Kako nam tom prigodom uz ostalo reče Mirko Mališ, načelnik Općine Čačinci, prvi dodiri s čavoljskom Hrvatskom samoupravom, odnosno s predsjednikom Stipanom Mandićem ostvareni su prije šest godina u suradnji s generalnim konzulatom Republike Hrvatske u Pečuhu i tadašnje generalne konzulice Vesne Haluga. Pošto je izražena obostrana želja za suradnjom, prva je suradnja ostvarena na polju kulture. Tako je čavoljsko Bunjevačko kulturno društvo gostovalo na tradicionalnoj priredbi Tijelovo u Čačincima, gdje se predstavilo s bunjevačkim plesovima. Suradnja je proširena i na sport te su tako čačinački nogometaši gostovali u Čavolju, gdje su odigrali prijateljski susret s domaćinima. Zatim je izražena i želja za uspostavljanjem suradnje s čavoljskom Seoskom samoupravom. – Ponosni smo na ovu suradnju, i ovom prigodom zahvaljujem gospodinu Stipanu Mandiću, ali i svima drugima koji su sudjelovali i radili na produbljanju suradnje i nadam se da ćemo još dugo, dugo godina surađivati. – ističe Mirko Mališ, te dodaje: – Svaka čast bunjevačkim Hrvatima

u Čavolju koji su tijekom trinaest naraštaja očuvali svoj materinski hrvatski jezik, očuvali hrvatsku kulturu, mogu kazati možda i bolje od nekih mjesta u samoj Hrvatskoj. Stoga ću uputiti poziv novoj načelnici da što prije posjeti Općinu Čačinci kako bismo mogli učvrstiti našu suradnju pa i proširiti naše zajedničke vidike.

Jedan od pokretača suradnje s prijateljskim naseljem u Hrvatskoj Stipan Mandić nam uz ostalo reče da smatra vrlo važnom ovu suradnju koju su odavno priželjkivali. Tamo su sreli nevjerojatno dobre ljude. Premda su imali čak sedam naselja koja su tražila suradnju, odabrali su Čačince, i nisu požalili. Jer naišli su na vrlo otvorene ljude, svaki put su srdačno i lijepo primljeni. Stoga ovu suradnju žele ne samo nastaviti nego i proširiti. Na poziv načelnika Mirka Mališa uskoro planiraju posjet Čačincima s novom načelnicom Anitom Csala i predsjednikom Hrvatske samouprave Zitom Ostrogonac Kiss. S. B.

PREDSJEDNICI HRVATSKIH SAMOUPRAVA U BAČKOJ

Na osnivačkim sjednicama hrvatskih samouprava u Bačkoj, izabrani su i novi predsjednici. U nekim naseljima izabrani su stari-novi, a u drugima novi predsjednici. Kako smo već izvijestili, za predsjednika Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije ponovno je izabran Joso Šibalin. Za stare-nove predsjednike izabrani su Franjo Anišić (Baćino), Angela Šokac Marković (Baja), Valerija Petrekanić (Aljmaš), Martin Kubatov (Gara), Stipan Balatinac (Santovo), Teza Vujkov Balažić (Kačmar), Marija Jelić (Kečkemet). Novi su predsjednici Zita Ostrogonac Kiss (Čavolj), Richard Aklan (Čikerija), David Požonji (Dušnok), Marija Ivo (Kalača) i István Puskás (Sentivan). Za predsjednicu novoutemeljene bikičke Hrvatske samouprave izabrana je Francsovcis Ferencné.

SANTOVO

U organizaciji Seoske samouprave, u vrijeme došašća i ove godine će se prirediti Santovačke adventske svečanosti. Prve nedjelje, 1. prosinca, s početkom u 16 sati u svečanom programu sudjeluju Služba „Kolping“, gosti iz prijateljskoga vojvođanskog naselja Kupusine, te adventski koncert Júlije Dudás. Druge nedjelje došašća, 8. prosinca, u 16 sati uz prigodne riječi program baptističke zajednice s prigodnim igrokazom i koncert dr. Lászlóa Pála Szabóa. Treće nedjelje došašća, 15. prosinca, u 16 sati nastupit će KUD iz Baračke (Nagybaracska) i TS „Santovci“. Posljednje nedjelje došašća, 22. prosinca, s početkom u 15 sati uz prigodne riječi župnika Imrea Polýáka učenici Hrvatske škole prikazat će dvojezičnu pastirsku igru, božićne pjesme izvest će pjevački zbor umirovljenika i santovački Hrvatski crkveni zbor.

Hrvati grada Harkanja pokazali da ih ima

Pjevački zbor harkanjskih Hrvata

Hrvatska samouprava grada Harkanja svoju XVIII. redovitu Hrvatsku večer ove je godine priredila 9. studenog u tamošnjem domu kulture koji, kao i uvijek, napučili su brojni znatiželjnici i prijatelji harkanjskih Hrvata.

Prije samoga kulturnog programa u harkanjskoj rimokatoličkoj crkvi služena je sveta misa koju je uz domaćeg dekana župnika Ladislava Rontu služio župnik iz Podravske Moslavine Vlado Škrinjarić uz pjevanje crkvenoga zbora.

Nazočne, među njima načelnika Harkanja Tamása Baksajja te brojne druge uglednike iz Orahovice i Belišća, javnog života Hrvata u Mađarskoj, konzula Nevena Marčića, pozdravili su predsjednica tamošnje Hrvatske samouprave Žuža Gregeš i dopredsjednica Đurđa Geošić Radasnai. Hrvatska je samouprava tročlano zastupničko tijelo, a uza spomenute treći je član Mišo Kovačević. Nazočnima se obratila i dogradonačelnica Éva Margit Hosszú.

U bogatome kulturnom programu, koji je trajao gotovo tri sata, a vodila ga je nadahnuto Đurđa Geošić Radasnai, prvi su nastupili učenici hrvatskoga kružoka u mjesnoj školi, koji vodi Đurđa Geošić Radasnai. Troje djece: Radmila Radasnai, Veronika

Mali glumci

Kis-Maric i András Vorobcsuk kazivalo je stihove Stanislava Femeniča Bubamara. Uz njih su nastupili polaznici plesnoga kružoka mjesne škole s hrvatskim plesovima.

Brojni folklorasi dočarali su dio hrvatskog folklor i glazbene te plesne tradicije Hrvata iz Baranje i Podravine. Nastupili su s velikim uspjehom: KUD Crkvari iz Orahovice, KUD Podravina iz Barče, Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata uz pratnju svojih sviraca, Ženski pjevački zbor iz Kozara, salantski KUD Marica, pečuški Ženski pjevački zbor Augusta Šenoae, i Orkestar «Vizin», koji je pratio nastup pjevača iz Kozara i Pečuha te nastup društva iz Salante i Barče.

Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata, koji djeluje pod okriljem Hrvatske samouprave, često dobiva pozive na nastupe. Uz njegovu pomoć održavaju se i redovite svete mise zadnjeg petka u mjesecu na hrvatskom jeziku koje služi harkanjski župnik Ladislav Ronta.

Nakon ovog događaja pred njima je i mjesec prosinac s nizom programa; uobičajeni koncert za blagdan sveta tri kralja, sudjelovanje i gradnja božićnih jaslca na otvorenom te sveta misa i krštenje vina između Božića i Nove godine, na treći dan Božića.

Samouprava grada Harkanja temeljem natječaja organizira tečaj hrvatskog i njemačkog jezika. Tako se i hrvatski može u 60 sati učiti svakog ponedjeljka u skupini za početnike i u skupini naprednih. S njima radi Đurđa Geošić Radasnai.

U vrtiću dvanaestero djece tjedno ima zanimanja na hrvatskom jeziku te kružok u školi koji pohađa od 1 do 4 učenika svakoga četvrtka jedan sat. Kao strani jezik hrvatski se uči u 7. i 8. razredu u satnici stranoga jezika.

Branka Pavić Blažetin

Plesna skupina mjesne škole

Od Zoranića do suvremenoga hrvatskog izričaja Koljnofski književni susreti 2019.

Tradicionalni Koljnofski književni susreti 2019. godine, po jedanaesti put za redom upriličeni su od 14. do 17. studenoga u gradovima i selima Gradišća, s obje strane granice, u mađarskom dijelu Gradišća, tako i u više mjesta na austrijskoj strani. Sudionici iz Hrvatske su članovi Društva hrvatskih književnika Tomislav Marijan Bilosnić (voditelj ovih susreta), Davor Šalat, Tomislav Šovagović i Ante Tičić, Lana Derkač (HDP), te dijalektolog i leksikograf Alojz Pavlović i krasnopolisac i promicatelj glagoljice Dario Tikulin. Hrvatska grupa je sastavljena od književnika, pjesnika, kritičara, putopisaca, dijalektalnih pjesnika, te izučavatelja stare glagoljske baštine, tako da na neki način predstavlja dugu od Petra Zoranića, prvog hrvatskog romanopisca (kojega je utjelovio Dario Tikulin) do Tomislava Šovagovića, najmlađeg sudionika Susreta i inače jednog od mlađih književnih hrvatskih imena. Od domaćina spomenuti moramo dr. Franju Pajrića (idejnog začetnika i organizatora Koljnofskih susreta), dr. Herberta Gassnera, dr. Šandora Horvata, Juricu Čenara, Dorotheu Lipković Zeichmann, Timeu Horvat i dr. Roberta Hajszana Panonskog. Njima su se priključili i Agi Sárközi, direktorica OŠ u Koljnofu, Mijo Bijuklić Mišo, glazbenik i pjesnik iz Beča.

Na grobu Lajoša Škrapića u Petrovom Selu

Prvog dana Susreta, u četvrtak, 14. studenoga, hrvatski su književnici posjetili Petrovo Selo gdje ih je dočekala pjesnikinja i novinarka Timea Horvat. Gosti su posjetili nedavno izgrađeni Križni put, Crkvu svetog Petra s baroknim svodom, grob pjesnika Lajoša Škrapića izgrađen od bračkog kamena, novootvoreni Seoski muzej, te se pridružili domaćinima u gostionici „Nazdravlje“. Iz Petrovoga Sela književna se ekspedicija uputila prema Nardi gdje ih je dočekao dr. Šandor Horvat, pjesnik, novinar, teolog, muzeolog i direktor Sambotelskoga etnografskoga muzeja. Načelnica Narde, gđa Kristina Glavanić ističući kako njima svaki susret sa starom domovinom i svaka hrvatska riječ puno znači, goste je upoznala s mjestom, koji su posjetili mjesnu crkvu. Iz Narde hrvatska književna ekipa krenula je u Undu. Ovdje su na književnoj večeri nastupili Tomislav Šovagović, Lana Derkač, Davor Šalat i Ante Tičić, čitajući svoje

književne uratke, u društvu posjetitelja ovog hrvatskog mjesta. U Koljnofu su istodobno nastupili Tomislav Marijan Bilosnić, Alojz Pavlović i Dario Tikulin. Bilosnić je ove godine predstavio nova izdanja. Riječ je o knjizi Izabrani haiku i Izabrana proza (romani „Tijesni prostor“ i „Kolac u rijeci Zrmanja“), što ukupno predstavlja šest tomova Izabranih djela. Svoja izabrana djela Bilosnić je poklonio Dvojezičnoj školi „Mihovil Naković“ u Koljnofu, knjižnici Literarne družine u Filežu i Literarnoj sobi u Željeznom. Za napomenuti je da su i svi drugi sudionici ovogodišnjih Susreta svoja djela poklonili knjižnicama i ustanovama u mjestima u kojima su nastupali. Bilosnić je potom predstavio zbirku crtica i pripovijesti „Kul vrajer“ Alojzija Pavlovića i „Libre iz armaruna moga dida Mate maranguna“ Darija Tikulina. Govoreći o Tikulinu, Bilosnić je naglasio kako ovaj autor „zbirkom glagoljskih napisa i spomenika na svoj osebujan i nadasve

originalan način zoranićevski prilazi baščini.“ Dr. Robert Hajszan Panonski predstavio je i podijelio svoju zbirku pjesama „Prigodni stihovi“ tiskanu u Pinkovcu, s naglaskom kako je od tiskanja njegove prve zbirke pjesama prošlo trideset i pet godina. Pred koljnofskom publikom u restoranu „Levanda“, inače okupljalištu sudionika Susreta, pjesnici Tomislav Marijan Bilosnić, Jurica Čenar, Herbert Gassner i Dorothea Lipković Zeichmann, Mijo Bijuklić Mišo, te prozaist Alojz Pavlović čitali su svoje pjesme i prozne uratke, do

Trenutak za pjesmu

Pjesniku Bijakove

Tko će iskopati zemlju iz jezika
u prostoru gdje nikome nije stalo
Tko će iščupati jezik iz zemlje
u vremenu strijeljanih riječi
u ovoj zemlji pjesnici su čuđenje administracije
u ovom jeziku zemlja je zmijsko leglo malodušnih
Nema ovdje politike
koja neće prezirati pjesnike
Nema ovdje poezije
kojoj će vlast priznati besmrtnost

Živjeti sadeći hrastove,
umirati praveći djecu djevicama
Djevičanstvo čuvati žirovima,
dah loze grobovima okopavati.

Tomislav Šovagović

U Bečkom Novom Mjestu kod spomenika Zrinskom i Frankopanu

kasno u noć, dok im se nije pridružila i skupina koja je nastupala u Undi.

U petak, u dopodnevnom satima književnici su nastupili pred učenicima osnovnih škola u Koljnofu i Dolnjoj Pulji. Rani poslijepodnevni sati iskorišteni su za prijem kod gradonačelnika Koljnoga, gosp. Franje Grubića, koji svake godine i osobnom nazočnošću iskazuje svoju potporu Koljnofskim književnim susretima. Načelnik je svoje goste proveo i kroz novootvoreni Interaktivni muzej Koljnoga. Upoznajući se s mjestom Koljnofom, Crkvom svetog Martina i zavjetnom Crkvom Blažene Djevice Marije, književnici su posjetili i grobove pjesnika Mate Šinkovića i Mihovila Nakovića te nedavno preminuloga koljnofskoga slikara Miha Gludovca. Poslije podne književnici su gostovali u Filežu, gdje su nastupili u knjižnici mjesne Literarne družine. Večernji program odvijao se u Domu kulture u Koljnofu, gdje je Bilosnić predstavio „Spomenicu Hrvatskih književnih susreta u Koljnofu 2009 – 2018.“ Spomenica od sto pedeset i dvije stranice tiskana je u mađarskom i hrvatskom izdanju, a sadrži sva ključna događanja vezana za Koljnofske književne susrete. U podlozi naslovnice sa slikom Crkve svetog Martina u Koljnofu, nedavno preminulog Mihe Gludovca, nalazi se ispis teksta o Koljnofskim susretima na glagoljskom pismu. Potom su se predstavili i ostali književnici sa svojim djelima. Dario Tikulin upoznao je nazočne s glagoljicom zadarskoga kraja, te upriličivši predavanje, izložbu svojih glagoljskih napisa i dia-projekciju na temu „Ususret jelolimitanskoj obljetnici“.

U subotu, 16. studenoga, gostima je domaćin bio Herbert Gassner. Već u jutarnjim satima književnici su bili u posjetu Bečkom Novom Mjestu, poznat kao mjesto pogubljenja hrvatskih urotnika Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana. To je i bilo razlogom što su se književnici najprije okupili ispred novopodignutih bista Zrinske i Frankopanu, blizu mjesta nji-

hove pogibije. Biste je izradio kipar i pjesnik Mihael Štebih, a postavila Zrinska garda Čakovec. Spomenik još službeno nije otvoren. Hrvatski književnici su posjetili i mjesto pogibije hrvatskih velikana kao i dvorac u kojemu su bili zatočeni, te katedralnu crkvu na kojoj se nalazi nadgrobna ploča hrvatskih velikana, tu postavljena poslije nego li je posmrtni ostatke Družba „Braća Hrvatskoga Zmaja“ prenijela u Zagreb. Po tome su otišli do Vojne akademije koju je polazio blaženi Ivan Merz, u kojoj su se crkvi i pomolili, posjetivši i grob Maksimilijana I., cara Svetog Rimskog Carstva. Posebna posjeta za hrvatske književnike upriličena je u nedavno otvorenoj sveučilišnoj knjižnici nazvanoj „Biblioteka Centar“, koja se nalazi u bivšem samostanu karmelićanina, gdje je goste dočekala i ugostila ravnateljica Marion Götz. Treba znati da su se u Bečkom Novom Mjestu tiskale značajne knjige na hrvatskom jeziku, jednako kao i znanstvena djela hrvatskih autora na latinskom jeziku. Potom su članovi hrvatske grupe Koljnofskih susreta, u pratnji dr. Herberta Gassnera, osnivača hrvatske knjižnice „Filip Kaušić“ u Celindofu, posjetili njegovo rodno mjesto. Ovdašnji sin Filip Kaušić, rektor Zagrebačkog kolegija, svojedobno se obratio rimskom caru i

ugarsko-hrvatskom kralju Leopoldu I. s molbom da se Zagrebačkim studijima dodijele uobičajena prava i povlastice, čime je Kaušić postao prvim rektorom Zagrebačkog sveučilišta. U Željeznom, uz posjet „Hrvatskom literarnom salonu“, dvorcu Esterházy, koji je bio važna komponenta stvaralaštva Josepha Haydna, i vinoteci u istome kompleksu dvorca, književnici su posjetili i susjednu Sveučilišnu knjižnicu, u kojoj se nalazi posebni odjel za hrvatsku književnost. U Klimpuhu je književnici u svoj dom primila poznata pjesnikinja Dorotea Lipković Zeichmann, koja je svoje kolege i prijatelje provela i upoznala s dugom prošlošću svoga mjesta, vezanom za otkriće prapovijesnih nalaza, poglavito onih koji se odnose na vinovu lozu i koštice grožđa koje datiraju iz 7. stoljeća prije Krista. U večernjim satima književnici i gosti, pred prepunom dvoranom, čitali su svoje stihove, što je u svakome slučaju bilo popraćeno velikim pljeskom odobravanja. Potom je, po već desetogodišnjem ustaljenom običaju, nastupila koljnofska amaterska dramska družina, s redateljicom Marijanom Pajrić-Frühwirth – na urnebesno zadovoljstvo koljnofske publike. U nedjelju, 17. studenoga, književna matineja je održana u Hrvatskom domu Šoprona. Potom se krenulo na razgledavanje ljepota grada, kamo nas, kao i sve ove dane, od jutro do kasno u noć, vodio neumorni i neumoljivi dr. Franjo Pajrić, duša, alfa i omega Koljnofskih književnih susreta. Zajedničkim ručkom i zdravicom u „Levandi“ završeni su 11. Književni susreti u Koljnofu. Uz dr. Franju Pajrića, pa i cijelu njegovu obitelj, za Koljnofske književne susrete zaslužne su i udruge i društva – Čakavska katedra Šopron, Matica hrvatska Šopron, Udruge Hrvati i EMC GRAH Kume.

Tomislav Marijan Bilosnić

Bogatstvo...

U vinoteci u Željeznom

Republika Hrvatska na IX. diplomatskom sajmu

Pod pokroviteljstvom Anite Herczegh, supruge predsjednika Mađarske, te u organizaciji budimpeštanskoga Kluba supruga pojedinih diplomata, na prvom katu budimpeštanskog Hotela InterContinental 24. studenoga 2019. priređeno je IX. izdanje Diplomatskog sajma. Na tom se sastanku humanitarnoga značaja, s hrvatskim proizvodima, slično proteklim godinama, predstavilo i Veleposlanstvo Republike Hrvatske. U obilnoj ponudi bili su prepoznatljivi oznaci (brendovi) Lijepa Naše poput Podravke, Kraša, Hrvatske turističke zajednice, Orbica, mineralna voda Jana od Fonyódi Ásványvíz Kft.-a i ne u posljednjem redu dar zadarskih Učeničkih zadruga osnovnih škola.

Suradnice Veleposlanstva Republike Hrvatske i izaslanstvo Grada Zadra

Već deveti put u organizaciji budimpeštanskoga Kluba supruga diplomata priređen je Diplomatski sajam s bogatom ponudom prepoznatljivih proizvoda pojedinih država. U posebnoj prostoriji nudili su se specijaliteti kuhinja država, a u sklopu svečanog otvorenja, na kojem je među inima bila i pokroviteljica ovoga humanitarnog sastanka Anita Herczegh, supruga predsjednika Mađarske, s kratkim su se kulturnim programom predstavile pojedine države. Svaki je štand bio zaseban, a jednako ih je krasio medenjak s natpisom naziva države. Jednodnevno svjetsko putovanje, ovako bismo mogli opisati sve ono što je dočekalo onoga tko je toga dana navratio na prvi kat poznatoga budimpeštanskog Hotela InterContinental. Djelatnici diplomatskih predstavništava prodavali su proizvode svoje države, a prihodi Diplomatskog sajma ove su godine namijenjeni za četiri mađarske udruge. Sajam je ujedno i odraz partnerstva i suradnje diplomatskih predstavništava, ali i dobra prilika za susrete, nevezane razgovore i druženja. I naravno, mogućnost za kupnju blagdanskih darova. Kod štanda Lijepa Naše sve zainteresirane dočekali

Široka ponuda hrvatskoga štanda

su veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić i suradnici: opunomoćena ministrica Vesna Njikoš Pečkar i prvi tajnik Marina Sikora. Na hrvatskome štandu bili su Podravkinci, Kraševi, Orbicovi proizvodi te mineralna voda Jana od Fonyódi Ásványvíz Kft.-a, promidžbeni materijali Hrvatske turističke zajednice. Uz narečeno i radovi zadarskih Učeničkih zadruga osnovnih škola, maslinovo ulje Osnovne škole Bartula Kašića,

Iz darovanja Učeničkih zadruga

„škabelin“ ili ladica s nekoliko proizvoda Osnovne škole Zadarski otoci, keramički predmeti Osnovne škole Voštarnica, slike o znamenitostima dalmatinskoga grada, ukrasne vrećice i nakiti Osnovne škole Šime Budinića, ukrasne vrećice i maslinovo ulje Osnovne škole Krune Krtića. Na diplomatskom je sajmu bilo i izaslanstvo Grada Zadra: pročelnik Upravnog odjela za odgoj i školstvo Joso Nekić, voditeljica Odsjeka za školstvo Ivana Guglielmini, ravnateljica Osnovne škole Bartula Kašića Katica Skukan, učiteljice, voditeljice učeničkih zadruga Elza Nadarević-Baričić i Dušanka Dujčić.

Kristina Goher

BUDIMPEŠTA

Hrvatska katolička zajednica Matije Petra Katančića i ženski rimokatolički red karmelićanaka Božanskog Srca Isusova 1. prosinca 2019. organiziraju Duhovnu obnovu. Okupljanje je od 15.30 u prostorijama pokraj budimske crkve Rane sv. Franje. U 16 sati Duhovna obnova – tema je refren pjesme „Srca gore, evo zore“, u 17 sati je sveta misa u crkvi Rane sv. Franje, koju služi otac Vjenceslav Tot, a nakon nje je druženje.

SENANDRIJA

Hrvatska samouprava toga grada 28. studenoga 2019. u 16 sati, u maloj vijećnici Gradske kuće održava svoju redovitu sjednicu. Predložen je ovaj dnevni red: 1) Natječaji, plan rada za 2020. godinu, 2) Pripreme na Javnu tribinu koja će biti 2. prosinca 2019., 3) Ostala pitanja.

Zvonjenje za žrtve Vukovara u Pinčenoj dolini

Spomin-svečevanje u Koljnofu

U znak spominjanja na žrtvu Vukovara i na sve žrtve Domovinskoga boja, u pondiljak, 18. novembra, na dan junačkoga sloma obrane grada Vukovara, u 18 uri i 11 minuti, u hrvatski naselji Pinčene doline, Petrovoga Sela, Hrvatskih Šić, Narde i Gornjega Četara oglasili su se crkveni zvoni. S tim su se ova naša gradišćanska sela pridružila pozivu već lanjske inicijative vukovarskoga franjevačkoga samostana „Zvon za Vukovar“, a ljetos i pozivu hrvatskih biskupov da u povodu obilježavanja Dana sjećanja pozivaju se Hrvati na molitvu, kako za žrtve zlodjela tako i za počinitelje. Ovput na koljnofskom Petőfijevom trgu pak je mnoštvo ljudi sa svićami u ruki dočekalo koljnofsko zvonjenje.

Na koljnofskom Petőfijevom trgu s farnikom Antalom Némethom

Na trgu se je najprlje glavna organizatorica spomin-svečevanja, učiteljica Ingrid Klemenšić zahvalila svim ki su došli na spomen-večer. Kako je rekla, i ona nosi u sebi čemerne dojme, pokidob 1991. ljeta i u koljnofsku školu su dospila vukovarska dica kot bigunci i dva nje školski tovaruši još i dandanas ne znaju kade su im oci zakopani. „Danas se cijela Hrvatska spomene na Vukovar, na simbola Domovinskoga boja. Nam u Koljnofu svenek je bilo važno odakle smo došli, a i ti ljudi, ki su se borili za slobodu Hrvatske. Ova ideja je došla od partnerske općine Buševca, kade su danas na dva kilometare dužičkom putu nažgali sviće. Mislila sam da i nam bi bilo pristojno, skupnom molitvom, minutom šutnje i sa zvonjenjem spomenuti se svih onih ki su za svoju Domovinu žitak dali“, rekla je u uvodu Koljnofka, za kom je slijedila skupna molitva s farnikom Antalom Némethom. „Otac naš ki si na nebesi...“ zagrmila je

Koljnofci i njevi prijatelji u Vukovaru 18. novembra

i za vrime boja jako čuda pomogli prijateljem u Bibinji da kako-tako preživu ta pakao koji im je došao do vrata. „Koliko je žrtav bilo u tom Domovinskom boju, mi ovde u Ugarskoj nigdar nećemo doznati. Ovo je jako lip korak bio da su Koljnofci napravili ovu spomin-svetačnost, aš naša dužnost je da nigdar ne pozabimo na te ljude ki su se borili za našu pradamovinu.“ Himnu

Gradišćanskih Hrvatov i Rajsku Divu sramežljivo su pratile shranjene suze na obrazu i brundanje drona nad glavom. S načelnikom Koljnofa mi smo ostali zadnji na trgu, a on se je rado spomenuo doživljajev s lanjske vukovarske Povorke sjećanja. Uprav tako kot i lani, u herojski grad su se i ljetos otpravili „poslaniki“. „Mislim da je to najmanje da jednu sviću nažgemo za te junake. Ako se je to sad zgodalo za dvadeset i osmi mi ljeti te strahote, po prvi put ovako organizirano u našem selu, i onda mislim da nigdar nije kasno spomenuti se na hrvatske heroje i na ovom kraju svita“ naglasio je Franjo Grubić.

Tiho

Šeljinski hodočasnici u Međugorju

Ove godine drugoga rujanskog vikenda Hrvatska narodna samouprava grada Šeljina organizirala je trodnevno hodočašće u Međugorje. Prijavilo se tridesetak ljudi koji 13. rujna rano ujutro krenuše iz mjesne autobusne postaje. Nažalost, župnik zbog drugih obveze nije mogao doći.

Put je vodio preko Bosne i Hercegovine. Prateći rijeku Neretvu, stigismo do Mostara, a putem se divili prekrasnim prirodnim ljepotama. Proveli smo dva sata razgledajući grad, glasoviti most, te prošetalu tržnicom. Zatim nastavismo putovanje prema Međugorju. Stigli smo u ranim popodnevnim satima i zauzeli svoje sobe u apartmanu „Jerko-
vić“ gdje su nas vrlo ljubazno s voćem i pićem dočekali domaćini. Nakon večere neki su krenuli hodočastiti na malu planinu, a neki pošli na svetu misu koja je bila na otvorenom iza crkve. Sutradan nakon doručka krenuli smo autobusom do brda Križevca. Tu smo se okupili i krenuli križnim putem do križa, neki čak i bosu. Kod svake postaje na križnom putu Norbert Faban pročitao je križni put vezan za postaju i izmolili jednu de-

setinu s predvođenjem Anuške Dudaš. Tako polako, korak po korak stigli smo svi zajedno na vrh Križevca. Ondje kod križa malo se odmorili, divili se divnom krajoliku, izmolili još neke molitve i krenuli nazad. Vrlo umorni stigli smo u apartman gdje se svatko mogao odmoriti do večere. Potom smo zajedno pošli na svetu misu, a zatim prošetalu gradom, kupili neke suvenire za uspomenu. Hodočasnici su zajednički kupili Gospin kip koji su poklonili šeljinskoj crkvi, čemu se župnik vrlo radovala.

U nedjelju smo pribivali jutarnjoj misi, a zatim doručkovali i krenuli prema Makarskoj. Tamo smo se prošetalu rivom, pojeli nešto za ručak i popodne u dva krenuli – svi umorni, ali zadovoljni, s mnogo lijepih uspomena i duhovno obogaćeni – i kasno uvečer stigli smo kući.

Robert Ronta

Visok je vodostaj Drave

Kod Starina 21. studenoga 2019.

FOTO: FACE
GYULA KECSKES

Mala stranica

Svečanost urudžbe narodnosne srednjoškolske stipendije

Dana 10. listopada 2019. u konferencijskoj dvorani Ministarstva ljudskih resursa svečano su uručene diplome narodnosnih srednjoškolskih stipendija. Diplomu o stipendiji srednjoškolcima, u sklopu kulturnoga programa, uručio je državni tajnik za vjerska i narodnosna pitanja pri Uredu premijera Miklós Soltész. Na svečanosti, uz rodbinu stipendista, među inima bili su i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban, ravnateljica budimpeštanskog HOŠIG-a Ana Gojtan i ravnatelj pečuskoga Hrvatskog obrazovnog centra Miroslava Krležę Gabor Győrvári.

Narodnosnu srednjoškolsku stipendiju 2011. godine utemeljio je tadašnji zamjenik premijera te ministar javne uprave Tibor Navracsics (na poticaj budimpeštanskog HOŠIG-a), potom ju je uručio i ministar ljudskih resursa Zoltán Balog. Mogu je dobiti oni daroviti, u narodnosnome kulturnom životu djelatni narodnosni srednjoškolci koji su zbog socijalne pozadine spriječeni u završavanju srednjoškolskoga školovanja. Pri odabiru stipendista uzima se u obzir prosjek ocjena, aktivnost u narodnosnome kulturnom životu škole i u svojoj mjesnoj zajednici, socijalna pozadina i planovi za daljnju naobrazbu. Srednje su škole imale pravo svake školske godine predložiti po dva učenika, od kojih, po odluci za stipendiju odgovornih, dobio je po jedan srednjoškolac, i to u iznosu od 60 tisuća forinta. Ali od ove školske godine narodnosnu srednjoškolsku stipendiju dobivaju oba srednjoškolca, mjesečno 30 tisuća forinta i glasi za posljednje dvije školske godine srednje škole – od rujna 2019. do lipnja 2021. – dvadeset mjeseci. Kako reče državni tajnik Miklós Soltész, s odlukom da srednjoškolsku stipendiju ubuduće dobivaju oba predložena srednjoškolca, izlazilo se usret zamolbi ravnatelja škola i narodnosnih glasnogovornika. Državni tajnik Soltész pozdravio je mlade i izrazio nadu da će stipendija dodatno ojačati njihov odnos s nacionalnom zajednicom. Naglasio je da su se već oni i dokazali u svojoj zajednici, i to s rezultatima u učenju, ali trebaju biti spremni u budućnosti preuzeti ulogu i zadaće od svojih narodnosnih čelnika, pomažući time svoju zajednicu. Narodnosnu je stipendiju ovoga puta dobilo ukupno trideset i četiri srednjoškolca, po dva polaznika deset njemačkih, dvije hrvatske, dvije slovačke, te po jedne rumunjske, srpske i slovenske srednje škole. Iz redova hrvatske narodnosti dobitnici narodnosne srednjoškolske

Reka Ribarić, Martin Benceš, Anđelka Stazić, Kata Egri

stipendije jesu: polaznice pečuske Hrvatske gimnazije Miroslava Krležę Anđelka Stazić i Kata Egri, te polaznici budimpeštanske Hrvatske gimnazije Reka Ribarić i Martin Benceš.

Kata Egri osnovnu je školu završila u Mohaču, potom nastavlja naobrazbu u pečuskoj Hrvatskoj gimnaziji. Uz ples, plesačica je Ansambla Baranja, i mohačke plesne skupine, redovito očara publiku i pjevanjem. Još razmišlja kamo nakon srednje škole.

Reka Ribarić podrijetlom je iz Zale, ali obitelj živi u Tukulji. U tome je gradu i završila osnovnu školu, potom je primljena u budimpeštansku Hrvatsku gimnaziju. Aktivno se uključuje u školski život, i članica je školske plesne skupine „Tamburica“. Za sada je zanima turizam, i možda će nastaviti svoju daljnju naobrazbu u tome smjeru. Anđelka Stazić nakon školovanja u pečuskoj Hrvatskoj osnovnoj školi Miroslava Krležę vjerna je svojoj almi mater i nastavlja u njezinoj gimnaziji. Uza školske obveze posvetila se natjecateljskomu plivanju. Razmišlja da bi studirala za fizioterapeuta. Martin Benceš rodnom je iz Kereštura. Nakon osnovne škole nastavlja naobrazbu u budimpeštanskoj Hrvatskoj gimnaziji. Redovit je sudionik školskoga natjecanja i glumi u školskom igrokazu „Vremeplov“. U vezi s daljnjom naobrazbom planira studirati na budimpeštanskoj Sveučilištu ELTE, hrvatski jezik i književnost te povijest, profesorski smjer. Svi su oni jako ponosni i sretni što su dobitnici srednjoškolske narodnosne stipendije, i jednako misle da su i veleposlanici svoje zajednice. Čestitamo hrvatskim srednjoškolcima, i želimo neka budu ustrajni u svojim ciljevima!

Kristina Goher

Iz kulturnoga programa...

Anketiranje pomurske zajednice

U okviru EFOP programa „Susjedova livada“ – primjeri dobre prakse. Udruga Zrinskih kadeta u partnerstvu s Hrvatskom samoupravom Zalske županije anketirala je pripadnike hrvatske narodnosne zajednice u Pomurju, kako bi dobili sliku o njihovu položaju, o poznavanju narodnosne politike, koliko dopiru do njih hrvatski kulturni sadržaji, odnosno što je njihovo mišljenje o svemu tome. (Rezultate anketiranja obradila je sociologinja Sara Kovač).

Anketirano je 100 osoba u raznim hrvatskim pomurskim naseljima. Dio se pitanja odnosio na demografski značaj, kako bi se upoznao sastav anketiranih osoba, odnosno konkretna pitanja vezana uz narodnosni život i politiku. Anketa se mogla ispuniti i na internetu i na papiru. Od ispitanika 66 posto bile su žene, 34 muškarci. Najmlađa je anketirana osoba imala 17, a najstarija 79 godina, tako su obuhvaćeni većinom svi naraštaji osim djece. Istraživanje je obuhvaćalo i to jesu li zaposleni, ako jesu, u kojem sektoru rade i što im je razina obrazovanja. Od ispitanika 62 posto smatrali su hrvatski jezik svojim materinskim jezikom, a 38 posto mađarski jezik, 60 posto ispitanika redovito rabi hrvatski jezik, a 85 posto redovito mađarski. Od anketiranih 81 posto sudjelovali su u nekom obliku hrvatskog obrazovanja, ali samo 39 posto na visokoj razini. Na upit praćenja knjiga, filmova na materinskome hrvatskom jeziku, kod osoba s hrvatskim materinskim jezikom manje je od 50 posto, a praćenja glazbenih sadržaja 42 posto. Kod svih ispitanika najviši je postotak praćenja hrvatske glazbe, čak 60 posto, a praćenje tiskanih izdanja je nisko. Vijesti na materinskome hrvatskom jeziku prati 35 posto, a čak 69 posto kaže da ima mnogo prijatelja u Hrvatskoj. Na pitanje osjećaju li se ugodno (kod kuće) u Mađarskoj, više od 90 posto njih dali su pozitivan odgovor, a čak 67 posto ispitanika isto to potvrdio i za Hrvatsku. Od ispitanika 83 posto odlučno je odgovorilo da je važno zastupanje interesa na-

Sociologinja Sara Kovač sažela je rezultate ankete.

rodnosti u politici, ali više od polovice smatra da s politikom ne mogu se postići ozbiljniji rezultati. Gotovo toliko ih misli da državna politika govori o korupciji. Da je to tako i u narodnosnoj politici, 50 posto ispitanika uopće nije se složilo s time, no 12 posto njih jesu, a 26 posto nesigurno su potvrdili. Na pitanje što su najvažnija događanja narodnosne politike, 55 posto su naveli narodnosne mjesne izbore, 5 posto izbor glasnogovornika, a 26 ispitanika nisu znali odgovoriti. Od ispitanika 29 posto uopće nije znalo navesti nijednog državnog narodnosnog političara, a 39 posto nije znalo navesti narodnosne političare na mjesnoj razini. Prema riječima Katarine Koncer, bivše zastupnice županijske samouprave, koja je provela anketiranje osobno, ispitanici poznaju osobe, tj. vijećnike pojedinih narodnosnih samouprava, znaju da aktivno djeluju u regiji, ali ne povezuju ih s narodnosnom politikom, nego ih smatraju voditeljima hrvatske civilne zajednice. O rezultatima ispitivanja detaljnije će se pozabaviti u pomurskoj zajednici kako bi se razmotrile teškoće i pronašli nova rješenja za njih. *Beta*

ketiranje osobno, ispitanici poznaju osobe, tj. vijećnike pojedinih narodnosnih samouprava, znaju da aktivno djeluju u regiji, ali ne povezuju ih s narodnosnom politikom, nego ih smatraju voditeljima hrvatske civilne zajednice. O rezultatima ispitivanja detaljnije će se pozabaviti u pomurskoj zajednici kako bi se razmotrile teškoće i pronašli nova rješenja za njih. *Beta*

EFOP-5.2.2-17-00049

Dr. Atila Kos dobitnik priznanja zagrebačkoga Veterinarskog fakulteta

U povodu stote obljetnice postojanja Veterinarskog fakulteta u Zagrebu, 13. studenoga na svečanom obilježavanju dodijeljena su priznanja osobama koji su pridonijeli u razvoju ustanove, a među dobitnicima je bio i dr. sc. Atila Kos, počasni konzul Republike Hrvatske u Kaniži. Dr. Atila Kos diplomirao je upravo na tome fakultetu, a nakon diplomiranja, vrativši se u Mađarsku, nije prekinuo veze sa svojim fakultetom. Priznanje mu je dodijeljeno za doprinos u međunarodnoj suradnji i promidžbi Fakulteta, naime bio je jedan od motora suradnje i potpisivanja sporazuma o strateškome partnerstvu između Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta veterinarske medicine u Budimpešti. Jednako tako, kao jedan od osnivača Panonske organizacije Mađarske veterinarske komore, sa znanjem hrvatskog i mađarskog jezika uvijek je potpomagao suradnju između komora dviju država i potpisivanja sporazuma Mađarske i Hrvatske veterinarske komore.

Dr. Atila Kos prilikom preuzimanja priznanja

Vrijedno darovanje knjiga Osijek – Pečuh

Matica hrvatska Osijek – Katedra za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu

Zahvaljujući Ogranku Matice hrvatske u Osijeku i gradu Osijeku, Katedri za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, uručeno je znatno darovanje, novih knjiga. Više od 200 naslova 16. listopada darovano je i svečano uručeno knjižnici Katedre, među njima znatan broj naslova iz izdanja Stoljača hrvatske književnosti koju izdaje Matica hrvatska.

Izaslanstvo iz Osijeka činili su Dražen Alerić, pročelnik Upravnog odjela za društvene djelatnosti Grada Osijeka, Danijela Klobučar, voditeljica Odsjeka za kulturu Grada Osijeka, Ivan Trojan, predsjednik Ogranka Matice hrvatske u Osijeku, i Tatjana Iles,

Uime domaćina pozdravio je Stjepan Blažetin.

zamjenica predsjednika Ogranka Matice hrvatske u Osijeku. Goste je primio dr. sc. Stjepan Blažetin, voditelj Katedre za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu sa svojim suradnicima i u nazočnosti Roberta Wolosza, prodekana Filozofskog fakulteta u Pečuhu. Činu urudžbe pribivali su Drago Horvat, generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu, i Jozo Solga, glasnogovornik hrvatske zajednice u Mađarskom parlamentu.

Dogovorena je daljnja suradnja Matice hrvatske Osijek s Katedrom za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, kako zajedničkim programom predstavljanja u sklopu Osječkog ljeta kulture tako je naglašena potreba uspostave odnosa između pečuške Hrvatske samouprave i poglavarstva grada Osijeka. Naglašena je dosadašnja plodna suradnja Odsjeka za kulturu grada Osijeka i Upravnog odjela za društvene djelatnosti Grada Osijeka s ustanovama u gradu, posebice s hr-

Nazočio je i generalni konzul Drago Horvat.

Gosti iz Osijeka

vatskim ustanovama, kao što su Hrvatsko kazalište, Hrvatska škola Miroslava Krleža, Matica hrvatska Pečuh, i Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, te su i ovoga puta dr. sc. Stjepan Blažetin i izv. prof. dr. sc. Ivan Trojan ukazali na višedesetljetnu uspješnu suradnju i razmjenu između Katedre za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu i Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, posebice s Katedrom za hrvatsku književnost čiji su profesori česti gosti predavači na Katedri za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu.

Branka Pavić Blažetin

Noć hrvatskoga filma i novih medija

U pet država održana je VI. noć hrvatskoga filma i novih medija s više od sto filmova. Dana 26. listopada 2019. šesta Noć hrvatskoga filma i novih medija održana je diljem Hrvatske i inozemstva pred prepunim kinodvoranama, u osam hrvatskih gradova (Zagreb, Sisak, Otočac, Mali Lošinj, Split, Koprivnica, Vukovar, Dubrovnik) i ukupno pet država (Hrvatska, Srbija, Bosna i Hercegovina, Mađarska, Italija) u kojima su posjetitelji imali jedinstvenu priliku uživati u besplatnome maratonu više od stotinu najboljih domaćih filmova svih žanrova.

Na filmskom repertoaru našli su se brojni hrvatski filmovi – od onih iz daleke prošlosti pa sve do aktualnih ostvarenja, a brojni su posjetitelji uživali u posebnom ugođaju noćnoga filmskog maratona čiji je cilj između ostalog i promidžba vrijedne domaće filmske baštine.

Noć hrvatskoga filma održana je 7. studenoga 2019. i u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu „Miroslav Krleža“, uz potporu Hrvatskog audiovizualnog centra, Zagrebačke banke te uz potporu Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu. Filmovi su prikazani u predvorju školskog središta, a projekcije su počele u 18 te završile oko 1 sat poslije ponoći. Tako je prikazan dugometražni film Duh u močvari, Za ona dobra stara vremena, Kad čuješ zvona, dokumentarni film Jedan rabin u Zagrebu i devaluacija jednog osmijeha, animirani filmovi Surogat, Muha Zunza, Kolekcionar i Vrlo mokra noć u muzeju. Novi su mediji predstavljeni projekcijom naziva Live –Ksenija Turčić.

Croatica Vas poziva na koncert
KLAPE BODULKE,
 koji će biti
6. prosinca 2019. u 18 sati,
 u priredbenoj dvorani Croatice
 (IX. okrug, Lónyay ulica 18/B).
 Ulaz je besplatan.

Program večeri:

Golubice bila, D. Fio
 Sinoć kad san ti prošla, D. Fio
 Kad bi sreća dušu tvoju, narodna
 Lipo ime, M. Čačija, J. Fiamengo
 Kao da te ne volim,
 Z. Runjić / N. Ninčević
 Samo ti prave riječi znaš,
 Đ. Peruzović Cesarica,
 Z. S. Gibonni
 Izašla je zelena naranča, narodna
 Murtilica lipo cviće, narodna
 Umiri se more, M. Čačija
 Nema mi dragog J. Karuza, R. Kraljević
 Moje si more, H. Rončević
 Mornareva žena, M. Popadić
 Kada jednom ovom zafalim se tilu,
 H. Rončević
 Anđele moj, Z. Runjić

SAMBOTEL

Hrvatska samouprava Željezne županije poziva vas na javnu tribinu u sjedište Željeznožupanijske skupštine (Sambotel, Trg Dániela Berzsenyija 1) 10. decembra, utorak, početo od 15 uri.

HRVATSKI ŽIDAN

Pod naslovom „Képeskönyv / Spomen-knjiga. Kipici iz prošlosti Hrvatskoga Židana“ će biti predstavljeno novo izdanje u mjesnom Kulturnom domu 30. novembra, početo od 17 uri. U knjigi su objavljene, na već od sto stranica, slike o važni događaji, priredba, tradicija s kratkim napisima, termini i imenima Židancev, od 1902. do 1970-ih ljet. Kako je rekla inicijatorica Jadranka Toth, cilj je bio s objavljenjem svojevrstoga fotoalbuma da se spasi i ov židanski jerb i da se najde ova vridnost na jednom mjestu u jednom izdanju. Skupljanje fotografijov su šestimi-sedmimi začeli u selu od ljudi, u ovakovu dob 2017. ljeta, da pred svetki Židanci dostanu vridni specijalni dar. Izdavač knjige je Hrvatska samouprava Hrvatskoga Židana, a za tiskanje je odgovorna Izdavačka kuća Croatica.

Kumanovići u petak na televiziji Duna

Kako je jur svim poznato, u naticanju „Fölszállott a páva“ narodne mužike, jačak i tancev Ugarske televizije Duna, sa svojim jačenjem i gradišćanskimi narodnimi pjesmami zašli su nutra i židanski Kumanovići. Sestre i brat, Kinga, Kata i Krištof ovoga petka će nastaviti svoju „utrku“ na pjevačkoj cesti, a mi Gradišćanci svi se ufamo, da bit će i to jedna štacija velikoga uspjeha.

OLAS

U organizaciji Hrvatske samouprave, u tom se selu 1. prosinca priređuje Adventska večer. Redovita priredba okuplja Hrvate ovoga naselja u ozračju prve adventske svijeće. U kulturnome programu nastupit će Muško pjevačko društvo Staropoljani (Hrvatska), Ženski pjevački zbor Augusta Šenoa te birjanska Hrvatska plesna skupina. Slijedi zajednička večera i druženje.

**ADVENT U KOLJNOFU 2019
 KÓPHÁZI ADVENT 2019**

NOV. 30. - KUD SELJAČKA SLOGA BUŠEVEC
DEC. 7. - HSPD PODGORAC GRAČANI
DEC. 14. - HKUD IVAN MIHOVEC MIKI ZAGREB
DEC. 21. - KOLJNOFSKO KULTURNO DRUŠTVO

SVAKE SUBOTE U 18:00 H
HODOČASNA CRIKVA
BLAŽENE DIVICE MARIJE

@lajkušcopyright